

Җәңтерү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 җулхи майн 5-мёшёнченпе тухать

46 (7577) №

Шамат кун, 2008 җулхи июнён (җёртме) 21-мёшё

Хакё иреклё

ЧР Президентё Н.Федоров: «Сирён тәрәшуләршән, ёслеме пултарнишён саванатәп»

Ханасем – Муркашра.

Чаваш Республикин Президентё Николай ФЕДОРОВ 2008 җулта Чаваш Республикин кунне пирён районта уявлама палартини пелтернён ренпех Муркаш Ен канәса сүхатрә: район сыннисем иртен пулсаса каҗчен аякри ханасене йышанма хатёрленсе урамсене тасатрәс, асфальт сүлсем сарчәс, сөнё технологисемпе хёспәшалланса халиччен пулман сүртсем сёклерәс, капиталла юсав ёсәсем туса ирттерчәс, кил хушисене тирпей-илем кёртрәс, халәх культурина сөнё шая сёклесипе пысак ёс пурнаҗларәс. Пёрлехи тәрәшуләршә Муркаш куҗ умёнчех куллен сөнелсе-улашанса пычә. Сақан сумне халәх пёр шухәшлә пулнини тата вёсем пёр сөмье пек кар тәрса ёслени хушатән та – ума паянхи үкерчәк тухса тәрәт. Кам сивлетёр-ха паян Муркашсен ёсне, вёсем республика ертүсин төллевне пурнаслама тар тәкнини. Сүк. Пачах урәхла,

Физкультурәпа спорт комплекснчи бассейнра.

Уяв умёнхи интервью

Республика кунне чыслән ирттерер

Чаваш Республикин Президентё Н.В. Федоров Муркашра Республика кунне ирттерерисе сынчен калакан Указ халә анча кәларнә пекчә. Вәхәт ытла та сисёнмесёр иртет уккен. Сақ куна халалланә хәш-пёр пысак мероприятисене ирттерме те ёлкертёмёр ёнтё. Тепер кунтан района тата та ытларах ханасем килсе кёрәс. Уяв ханасемшён те, районта пуранакансешён те асра юлмалла ирттесе пирики иккеленү сүк. Уяв – хатёрленү тапхәрән куҗа куранакан результачә. Сақ сур сул ытла уявән «вёри кухнинчә» ашталаннә тапхәр сцена хыҗне юлат. Сақантун пусланнә ёсsemпе уяв пелтерешё сынчен каласрәмәр та район пусләхәпе Ю.А. ИВАНОВГА.

– Юрий Александрович, каҗалхи Республика кунё Муркашсемшён нумайлаха асра юлат, чавашсен аслә уявё хамәр районтах иртет. Мёнле шухәш-камәлла кётсе илетёр ана? – Республика кунне пирён районта ирттерме шутли чи малтанах пирёншён пысак чыс. Ку вәл район аталану сүлөпе малалла кайни, сақна республикара курса хаклани пулат. Саванна пёрлех уява пирён патәмәрта ирттерни пирёншён сав тери пысак яваплах та. Республика Президентё чавашсен йәлине, культурина, ёсне-хёлне пире кәтартама шанчә пулсан, пирён ана түрре кәлармалла. Апла пулсан ханасем киличчен хамәрән та малалла туртәнмалла. Сапла тума тәрәшрә-

мәр та. Чи малтанах ялсене тирпей-илем кёртме тәрәшрәмәр. Чавашән ыра йәлиске вәл – ханасене сумлән кётсе илсе чыслән асатасси, сақ ёсе пури те хушанасси. Түрех каламалла, сәмәллән пулса пымарё сақ ёс. Паян вара сақна сирёппенех татса калама пулат: республика кунне хатёрленсе ирттерен ёсsem халәх шухәш-камәлне улаштарма май пачәс. Хамәрән пурнаҗа хамәрәнах туллинрех те илемләрех тумалла. Аякран килсе никам та пирён тавраләха, чуна тасатса памасть. Сақна район халәхә ёнланчә. Тавах район сыннисене сақаншән.

Республика кунё тепёр йывәр лава ыраңтан хуҗкатма пуләршрә, ял хуҗаләх культуринасе акса-лартса үстерессин культурина сүлрех сёклесине. Юлашки сүлсенче ял хуҗаләхә йывәрләха кёрсе үкнә май ялсенче уса курман ял хуҗаләх сёрёсем нумайланса кайрәс. Кирлө агротехника мероприятисене ирттерсе вёсемпе уса курма пусларәмәр. Пур сёрте те сақна тума ёлкёрёмерёмөр, анча пусланә ёсе пирён малалла тәсмалла. Ана кәна мар, тирпей-илеме тытса тәрассине те, ытти ыра пусарусене те. Республика кунне хатёрленсе ирттернө ёсsem уява кётсе тунә ёс мар, куллен тумалли ёс. Республика кунё сав ёсене хәвәртлатма кәна пуләршрә. Мён туни вара йәлта хамәра юлат: тирпей-илемё те, лайәхрах пуранас туртам та.

– Кирек епле уяв умён те халиччен

тунә үсёмсем сынче чаранас йәла пур. Районән каҗалхи ёсә-хёлё сынче чараннә май мён палартнә пуләртәр? Еплерех аталанса пыраҗсё төрлө отрасльсем?

– Муркаш районё ял хуҗаләх тата промышленность продукцине туса кәларассипе, ытти районсемпе талаштарсан, республикара курамлә ыраң йышанат. Иртнө сүлхи социаллә-экономика аталанавён амәртәвөнчә эфир 3 ыраң йышанма пултартамәр.

Каҗал та умри төллевсене пурнаҗлас тесе ырма-канми тимлесё ял ёсчөнөсем. Теш тыраңла парса йышхи культурасене акса хәварассипе мён палартини пурнаҗларәмәр: пётёмте 15 пин гектар сынче акса хәвартәмәр. Вёсенчен 4740 гектарё – кёрхи культураҗсем, ытти сем – суртрисем.

Пирён район сур ұлми туса илессипе те яләх мар ёслесе пырат. Иртнө сул «иккёмёш сақара» ял хуҗаләх предприятисенче 900 гектара яхан лаптәк сынче ситёнтерсе илтёмөр пулсан, каҗал ун лаптәкне тепёр 200 гектар чухлө үстертёмөр – 1100 гектар йышанат. Ку енёпе пирён тата та тәрәшарах ёслемелле. Сур акинче уйрамах паләрнә хуҗаләхсене асанса хәварасах килет: «Восток», «Герой», Суворов яч. хис., Ильич яч. хис., «Ориноно», «Свобода», «Ударник», Чкалов яч. хис. хуҗаләхсем. Каярах юлса пыракан хуҗаләхсем малалла туртәнма пуслани те шанәс парат. (Вёсё 2-мёш стр.)

ХАКЛӘ ЕНТЕШЁМЁРСЕМ!

Сире Республика кунё ячёлё чёренер саламлатәп! Пётём халәхән сақ уявё чаваш сёрён чи лайәх истори традициясемпе халхи ситёнусене шайлашуллә пёрлештерсе тәрәт. Ёсе юратни, таван еншён тәрәшни, камәл-сипет вайёпе лартнә төллев патне антални пире питех те пысак задачәсем палартма тата пурнаҗа кёртме пуләршәсё.

Чаваш Енре республикан экономикапе социаллә пурнаҗ аталанавне хушма витём күрекен пысак пёлтерешлө наци проекчәсем анәслә пурнаҗа кёрсе пыраҗсё. Сынсен пурнаҗ пахаләхне үстерес енёпе тытса пыракан политика татах анләрах плансене пурнаҗа кёртме сөнө майсем уҗса парат.

Каҗал эфир пётёмешле Раҗсейшён те пёлтерешлө пулса тәрракан проекта пурнаҗа кёртсе пётеретпёр – кашни ял патнех асфальт сарнә сүлсем ситеретпёр. Сынсене ёсsemли пахаләхлә шывпа тивёстерессипе ёсsem анлә сарәллә. Республикан төрлө кётесёсенчи сынсен ытларах та ытларах пайён хәйсөн пушә вәхәтне усаллә ирттерме май пур. 500 төслөх библиотека сетне йёркеленө, вёсем культурапа ас-хакал центрөсем пулса тәрәсё. Клубсене сөнетме тытәннә. Вёсен паянхи вәхәт ыйтәвёсене тивёстеремелле. Бассейнсемлө физкультурәпа спорт комплекссене хута яни хуласемпе ялсенче пуранакансене сывә пурнаҗ йёркине, пурнаҗан спорт стильне тытса пыма хистет.

Республикара пухнә ыра ёпытпа Раҗсейән нумай регионөсемпе чикё леш енчи сёршывсенче те интересленсе паллашаҗсё. Пётём төнче структурисем хушәннипе пурнаҗа кёрткен проектсем, төнче шайёнче туса ирттерекен мероприятисем те савна лайәх сирёплетесё. Вёсен шутөнчә хәвәрт утасипе нумаях пулмасть пулса иртнө Төнче кубокё. Спорт пурнаҗсөнчә вәл кәтартуллә пуләм.

Чаваш Енре 2008 җулта Ыра ёсөн султаләкё тесе палартнә. Эфир пёрле тәрәшсан, пёр-пёрне ёнлансан тата килештерсе ёслесен кәна таван республика малалла анәслә аталанө, пулса арусем валли тивёслө пурнаҗ условиясем пулөс. Чаваш Ен малашне те Раҗсее аталантарма, унан пёрлөхне сыласа хәварма тата ас-хакал пуянләхне үстерме суләмлә түпе хывасса шанса тәрәтәп.

Пурсәра та сирёп сывләх, иксёлми оптимизм, анәсу, телей тата юрату сунатәп!

Чаваш Республикин Президентё Н. ФЕДОРОВ.

Сул уснине пёр сөмьери пек паллә турёс

Районта Республика кунне халалласа ирттерекен мероприятисем пусланчөс ёнтө. Виҗем кун Муркашра «Сывләх» физкультурәпа спорт центрө хута кайнә хыҗсәң сақнашкәл саванәс Ярапайкаси тәрәхне те ситрө. Кунта «Вәрәмой – Вускасси» сул хута кайрө. Сақ 1 километр та 850 метр тәршшө сула «Волгодорстрой» акционерлә уса общество генеральнәй директорё К.К. Жарков, Муркашсен Шулапашкарти ентешлөх пусләхә А.И. Федотов килчөс. Ханасем Ярапайкаси ял тәрәхөне пуранакансене сақ паллә кунпа саламланә хыҗсәң йәлана кёнө тәрәх ёрлө хәю касса сула уҗрөс.

Сул тунә саванәса Вускасси Иштерек ялсене пуранакансем ял уявё ирттерсех паллә турөс. Кунта төрлө конкурссене пётёмлетрөс, сөнтерусёсене чысларөс. Ярапайкасинчи «Екрем» халәх коллективён артисчөсем халәха илемлө юрә-ташә пареленипе пёрлех чаваш халәхөн кунсулне те кәтарта пачәс. Савән пекех «Акуча» ансамбльпе ташә ушкәнө те уява илем кёртрөс.

Л.ПАВЛОВА.

Сән үкерчөкре: сул уснә самант.